

**MICHAEL HAAG
GREG WARD**

**INFERNO
ROZSZYFROWANE**

**PRZEŁOŻYŁA
MAGDALENA LOSKA**

WYDAWNICTWO ASTRA

Tytuł oryginału:
Inferno Decoded

Copyright © Michael Haag
Cześć 8 © Paul McMahon
Cześć 7,9,13 © Greg Ward

First published 2013

Wszystkie prawa zastrzeżone. Poza uczciwym, osobistym korzystaniem w celu nauki, badań, analizy albo oceny, przewidzianym w Ustawie o Prawach Autorskich, Projektowych i Patentowych z 1988 r., żadna część tej publikacji nie może być reprodukowana, przechowywana w bazach danych ani transmitowana w żadnej postaci ani żadnymi środkami przekazu – elektronicznie, elektrycznie, chemicznie, mechanicznie, optycznie, przez fotokopie ani w żaden inny sposób – bez uprzedniej, pisemnej zgody właściciela praw autorskich.

© Copyright for the Polish edition by
Wydawnictwo Astra s.c.
Kraków 2016

Przekład:
Magdalena Loska

Przygotowanie edycji:
Jacek Małkowski

Redakcja:
Justyna Nosal-Bartniczuk
Aleksandra Marczuk

Skład i przygotowanie do druku:
Wydawnictwo Astra s.c.

Druk i oprawa: ReadMe Łódź
Wydanie I
Kraków 2016

ISBN 978-83-65280-11-4

Wydawnictwo Astra
31-026 Kraków
ul. Radziwiłłowska 26/2
tel. 12 292 07 30, 602 256 638

www.wydawnictwoastra.pl
www.facebook.com/WydawnictwoAstra
wydawnictwo@astra.krakow.pl

Spis treści

Przedmowa: *Inferno* rozszyfrowane

Wstęp: *Inferno* Dana Browna

CZĘŚĆ I: DANTE I JEGO ŚWIAT

1	Dante Alighieri	29
2	Beatrycze	43
3	<i>Boska komedia</i>	60
4	Florencja i czarna śmierć	95
5	Humanizm: lepszy świat odkryty na nowo	109
6	Botticelli i sztuka infernalna	130

CZĘŚĆ II: ŚWIAT W NIEBEZPIECZEŃSTWIE

7	Matematyka maltuzjańska	153
8	Czas apokalipsy?	165
9	Transhumanści – wieczni optymiści	178

CZĘŚĆ III: MIEJSCA PIEKIELNE

10	Florencja	205
11	Wenecja i Sztambuł	215

CZĘŚĆ IV: DAN BROWN I ŚWIAT JEGO POWIEŚCI

12	Langdon i Brown	225
13	Glosariusz infernalny	245
14	Dalsza bibliografia i strony internetowe	260
	Indeks	268

Inferno

rozszyfrowane

W samym sercu Florencji tajemnicza postać zwana Cieniem rzuca się ze szczytu wieży kościoła. Ale wcześniej ogłasza, że pozostawia ludzkości „dar”, współczesną wersję czarnej śmierci, która zabije jedną trzecią ludzkości. Cień nazywa swój wynalazek „Inferno”. „Droga do raju wiedzie przez dno piekieł. Tako rzecze Dante” – twierdzi (*Inferno*, s. 180)¹.

Inferno Dana Browna to pełen gwałtownych zwrotów akcji thriller sensacyjny, w którym jeden z głównych bohaterów, Robert Langdon, pędzi przez ulice i tajne przejścia Florencji, zaglądając do kościołów, odkrywając ukryte znaczenia wierszy i symboli *Piekieł* Dantego, a przy tym cały czas kieruje się *Mapą Piekieł* narysowaną przez innego wielkiego florentyńczyka, Sandra Botticellego.

Inferno rozszyfrowane to wyczerpujący przewodnik po powieści *Inferno* Dana Browna. Wnika on w najmroczniejsze sekrety powieści, odsiewając fakty od fikcji, i prezentuje zabytki miast, gdzie autor osadził akcję swego dzieła. Czy wskazówki odkryte przez znawcę ikonografii Roberta Langdona podczas jego niebezpiecznej misji, rozpoczynającej się we Florencji, prowadzącej do Wenecji i Stambułu, znajdują

---

¹Odnosimy się do polskiego wydania *Inferno* Dana Browna (przeł. R. J. Szmidt, Katowice: Sonia Draga, 2013) (przyp. tłum.).

potwierdzenie w historii? Jakie szyfry i symbole Dante faktycznie wykorzystał w *Boskiej komedii* i jakie tajemne motywy religijne, filozoficzne oraz naukowe kryją się w jego dziele? Co ujawnia *Mapa Piekieł* Botticellego?

W niniejszej książce analizuję wielkie pytania postawione przez Browna. Czy faktycznie światu, który wkrótce będzie zamieszkiwać dziesięć miliardów ludzi, grozi masowy głód, niekończące się wojny i upadek cywilizacji? Czy plan Cienia, by „przetrzebić ludzkie stadko”, może – w nie do końca jasny dla nas sposób – mieć uzasadnienie? Czy rzeczywiście nasza przyszłość to przewidywana przez transhumanistów rewolucja, której celem jest genetyczna manipulacja, mająca zmienić nasz gatunek? Wreszcie, czego można się nauczyć od wielkich humanistów epoki odrodzenia?

ROZDZIAŁ 1

Dante Alighieri

Dante Alighieri urodził się w 1265 roku we Florencji. Zmarł na wygnaniu w Rawennie w 1321 roku w wieku 56 lat. To, co wiemy na temat jego życia, pochodzi z pism jego autorstwa, głównie z *Życia nowego* (*Vita Nuova*), autobiografii czy też psychobiografii, opowiadającej o jego młodzieńczych latach, której pisanie rozpoczął w 1293 roku, a także z *Boskiej komedii*. Pracę nad *Piekłem*, jej pierwszą częścią, rozpoczął w 1308 roku, choć tak naprawdę akcja dzieła zaczyna się nocą przed Wielkim Piątkiem w roku 1300.

Dante szybko zyskał dwóch biografów. Pierwszym był Giovanni Boccaccio (1313–1375), który zasłynął jako autor *Dekameronu*. Boccaccio dotarł do osób, które pamiętały Dantego lub znały opowieści o nim. Wśród nich była córka Dantego, którą Boccaccio spotkał w Rawennie. Drugim biografem poety był Leonardo Bruni (ok. 1369/1370–1444) uważany za pierwszego nowoczesnego historyka, który pojawił się na scenie znacznie później, ale w jego przekonaniu Boccaccio zanadto koncentrował się na romantycznych aspektach życia i twórczości Dantego („miłości, wzdychaniach i palących łzach”), pomijając „rzeczy istotne”.

Chociaż Dante szczycił się swoją rodziną, która – jak sam twierdził – wywodziła się aż z czasów rzymskich, nie istnieją żadne dowody wskazujące na to, żeby był w stanie prześledzić własne pochodzenie dalej niż do trzeciego pokolenia, czyli do swego prapradziadka, rycerza o imieniu Cacciaguida degli Elisei. Wspomina go w Pieśni XV *Raju*.

Tenże urodził się nie wcześniej niż w 1100 roku. Syn Cacciaguidy przyjął nazwisko Alighieri po rodzinie matki, a jego potomkowie żyli cały czas we Florencji, gdzie w 1265 roku w rodzinie Alighiera di Bellincione i jego żony Belli przyszedł na świat Dante.

DROBNA SZLACHTA

Rodzina Alighierich należała do warstwy drobnej szlachty. Nie odgrywała większej roli wśród *magnati* (magnatów), którzy rządili Florencją aż do roku 1266, kiedy to gibelini, frakcja reprezentująca szlachtę i ich sprzymierzeńców – Święte Cesarstwo Rzymskie – zostali obalenii i w mieście po raz pierwszy od czasów rzymskich nastąpiła demokracja (pierwsza w Europie). Rodzina Alighierich, która popierała gwelfów, stronnictwo powiązane z papieżem w Rzymie, miała kilka niewielkich posiadłości w okolicy, ale jako że czynsz z dzierżawy tych ziem nie zapewniał im dostatecznych środków, trudniła się także handlem. Z zapisków wynika, że Dante i jego brat zarabiali na życie, kupując i sprzedając nieruchomości, dodatkowo też pomagali nabywcom w pozyskaniu pożyczek, negocjowali odsetki i warunki spłaty.

Tabliczka we florenckiej dzielnicy, w której mieszkał Dante: „Rodziłem się i wychowałem w przelawnym mieście u Arnowej fali”.

W ten sposób rodzina Alighierich – po części szlachecka, po części kupiecka – zdawała się odzwierciedlać charakter samego miasta, w którym szlachta i kupcy żyli w niewygodach obok siebie, walcząc o dominację, ale też boleśnie odczuwając wzajemną zależność. Aristokracja zapewniała potęgę oręża, chroniąc miasto w potrzebie. Kupcy zaś umożliwiali finansowy rozwój miasta.

Za życia Dantego konflikty między różnymi grupami niebezpiecznie narastały: arystokracja zwalczała coraz silniejsze cechy kupieckie, gibelini walczyli z gwelfami, a gwelfowie czarni zwalczali białych. Ostatecznie zaczęło to utrudniać rozwój miasta, ale też osobiście dotknęło poetę, gdyż doprowadziło do jego wygnania.

Sny matki Dantego o narodzinach syna

Według Boccaccia, który usłyszał tę historię – być może od córki Dantego – jego matka, Bella, podczas ciąży miała sen o dziecku, które miało się niebawem narodzić. Kobieta śniła, iż znajduje się na zielonej łące pod strzelistym wawrzynem i że właśnie urodziła syna, który wyrósł na pasterza, żywiąc się jedynie owocami wawrzynu i pijąc wodę ze strumienia. Pewnego razu podskakiwał, chcąc zerwać liście wawrzynu, którego owoce go wykarmiły, ale upadł. Gdy się podniósł, nie był już człowiekiem, lecz pawiem.

Wawrzyn symbolizuje nieśmiertelność, a jego liści tradycyjnie używano przy wyplataniu wieńców, którymi przyozdabiano głowy ludzi o wielkich zasługach – bohaterów, sportowców i poetów. Symbolizuje on również wiedzę tajemną. W tradycji antycznej i chrześcijańskiej paw oznacza cykl słońca, a więc także nieśmiertelność, podczas gdy jego ogon to rozgwieżdżone niebo. W sztuce średniowiecznej paw był znakiem wiecznej rozkoszy i szczęścia duszy, która spotyka Boga twarzą w twarz. W tradycji ezoterycznej zaś paw oznacza całość – symbol ten wydaje się niezwykle odpowiedni w przypadku Dantego, który całym swym życiem starał się zjednoczyć podzielony świat i którego największym pragnieniem było złączenie części w całość.